

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznika, ter velja po pošiljatelju za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Volilni shod v Kranju.

Za soboto večer sta sklicala gospod državni poslanec dr. A. Ferjančič in gosp. deželni poslanec ravnatelj Iv. Šubic v Kranju volilni shod. Prostore P. Mayrove gostilne so bili ob določeni uri docela zasedli volilci, ki so došli iz Kranja, okolice in tudi iz Škofje Loke.

Na predlog g. trgovca C. Pirca je bil izvoljen z vsklikom predsednikom shoda g. dr. Štempihar, ki je naglašal, da je vsa avstrijska sedanja politika v hudi krizi. V tem nejasnem položaju pa je tolikanj bolj potrebna dotika med volilci in poslanci. Volilni shodi so volilcem potrebni, da izvedo, kako stoje njihove težnje, ter da povedo iznova svojemu poslancu, česa jim treba; poslancu pa so shodi koristni, da crpa po parlamentarnem boju v tujini kakor Antej novih moči iz domače zemlje ter se porazgovori z volilci, ki ga informujejo in mu sporočajo svoje želje in prošnje. Poslanca dr. Ferjančič in ravnatelj Šubic vestno izpolnjujeta svojo obljubo ter hodita redno poročat svojim volilcem po vsakem zasedanju; zato pa so jima volilci za njuno trudoljubnost prav hvaležni. Z željo, da bi se izvršil shod mirno in lepo, je predsednik prosil posl. dr. Ferjančiča, da poroča o minolih dogodkih državnega zbora in o položaju.

Poslanec dr. Ferjančič je poročal tako-le:

Velecenjeni volilci!

Dolžnost poslanca je, da stoji v dotiki s svojimi volici, in jaz sem, pokoreč se tej dolžnosti, vselej v primernih presledkih prihajal med volilce. Toda reči moram, da poslanski posel postaja čedalje mučnejši, ne od preobilice dela, ampak ker je zadnja leta poslancem vsako delo v prid volilcev in naroda v obče zabranjeno. V prejšnjih dobah smo imeli boje in z boji tudi semtertje kak uspeh, — a če tudi našim naporom niso sledili uspehi, navdajali so nas vendar upi in nade, da se naše želje in potrebe v doglednem času izpol-

nijo. Prišlo je vse drugače. Od zadnjih državnoborskih volitev že v četrto leto hodimo na Dunaj, kjer smo priča neznosnemu položaju, v katerem se ubija parlamentarizem, se teptajo interesi prebivalstva in se slabi moč in ugled države.

Dve leti in pol so zavirali parlamentarno delovanje Nemci, sedaj to vrše naši krvni bratje in zavezniki, Čehi. Kaj je vzrok temu, je obče znano, vendar se hočem tega spominjati s kratkimi besedami, da kažem na zavrženost in preširnost nemške obstrukcije in na drugi strani na moralno opravičenost češke obstrukcije, čeprav jo moramo obžalovati z ozirom na nevarni položaj našega naroda.

Pri zadnjih volitvah so prišli Nemci v manjšino. Tega dosedaj niso bili vajeni v Avstriji in videč ta neugoden položaj so iskali sredstva, s katerim pričnejo boj proti večini.

Ugodno sredstvo so jim bile precej v začetku nove legislativne dobe izdane Badenijeve jezikovne navedbe za Češko in Moravsko, čeprav so bile popolnoma pravične in so določale enakopravnost češkega in nemškega jezika in osobito to, da morajo državni uradniki večji biti obeh deželnih jezikov. Kje naj je to bolj opravičeno kakor na Češkem in Moravskem, kjer so Čehi v večini in prebivajo v okrajih ali sami ali v znatnih manjšinah? Če ima stavek veljavo, da so uradniki zaradi ljudstva in ne narobe, in če se vpoštevata to, da se od nemških uradnikov po vsej Avstriji zahteva znanje nemščine, je ona določba jezikovnih navedb docela opravičena. Vkljub temu so bile te navedbe ugodno sredstvo za naskok na ministrstvo in državnoborsko večino. Le-to je levica zadrževala v parlamentarnem delovanju z obstrukcijo, in posrečilo se ji je vprostatiti navedbe, čeprav jih je bil v nemškem smislu Gautsch predručil, in strmoglaviti Thunovo vladu, katera ni hotela odnehati od navedb.

Zgodil se je 17. oktobra pr. l. brez-pogojen preklic navedb. Ta dan ostane

kritičen dan prve vrste v avstrijski zgodovini. Tega dne je kapitulirala država pred zločinskim nasilstvom manjšine, obstrukcija dobila je sankcijo parlamentarno dopustne in uspešne institucije. Čehi z vsemi svojimi zavezniki vred so doživeli ponižanje in to v kljub temu, da so bili zvesta opora vladam in državi v najtežavnejših časih. Razveljavljanju teh navedb sledil je pa še tajni ukaz Kindingerjev, kateri je brez potrebe odpravil notranji češki jezik v čeških okrajih, čeprav sam binkoštni program nemški priznava ta jezik. To je bila devastacija, da bi noben nemški rokodelc je ne mogel temeljiteje izvršiti.

Ni čuda, da so na ta čin Claryjeve vlade odgovorili Čehi z obstrukcijo od svoje strani. Oni so strmoglavili Claryja in spodjedajo stališče Körberjevi vladi, o kateri sodim, da ima poštene namene in bi Čehom rada dala zadoščenje, če bi se ne bala, da s tem provzroči zopet nemško obstrukcijo. Nemci so 2½ leti zadrževali parlamentarno delovanje z nasilstvom in so dosegli zmago. Kdo more zameriti Čehom, kakor v prvi vrsti prizadetim, — in naj je še tak nasprotnik obstrukcije, — da ne dopuščajo, da bi se Nemci svoje tako nečuvno pridobljene zmage veselili in brez ugovora svoj plen uživali? Kam bi tudi prišlo vse javno življenje, če bi se ne dalo primerne odgovora zmagonosni manjšini, ki na tak način diktira svojo voljo večini? Bila bi to za vselej kapitulacija večine pred manjšino, ki ni izbirčna v sredstvih in se ne plaši tudi najskrajnejših, da doseže svoj namen. V državi bi veljalo samo to, kar je taka manjšina voljna pripuščati.

Če se Čehom svetuje, naj opuste obstrukcijo — in mi Slovenci sami jim tudi to svetujemo — moramo vendar priznati, da imajo Čehi proti temu jako važne razloge, katere naj uvažujejo vsi, ki žele trajnih normalnih razmer v parlamentu. Če se danes obstrukcija opusti, se pač dosežejo začasni uspehi, vladi in državi privolile bi se najmanjše stvari, a ko bi

potem večina zahtevala, da se kaj stori, kar spada v njen program, koj bi nastopila manjšina z obstrukcijo, in večina bi tako imela nalogo dovoljevati večkrat odlozno stvari, sicer bi se pa samo to zgodilo, kar bi hotela manjšina. Tega položaja tudi ne izpremeni načrt jezikovnega zakona, katerega je predložila vlada. Ne oziraje se na to, kakšen je ta načrt, se mora priznati, da bi tak ali boljši načrt, če bi se bil predložil tistikrat, ko so se naredbe razveljavile, vse drugače vplival, kakor sedaj, pod pogojem namreč, če bi se bili Nemci vzeli v obljubo, da ne obstruirajo proti jezikovnemu zakonu. Po svoji dolgotrajni obstrukciji so že bili tako vpehani, da bi se bili v to zavezali. Oni so pa brezpogojno zmagali in danes jih ni volja odpovedovati se skrajnih sredstev, če bi se peskušalo jezikovno vprašanje z večino urediti tako, da bi jim ne ugajalo.

Ti zakoni pač niso taki, da bi jih mogli Čehi sprejeti. Nečem se spuščati v podrobno razpravo zakonov, omenim naj samo v obče, da bi ti zakoni potisnili češki jezik nazaj za sedanjo prakso. V Libercah se n. pr. danes s Čehi češki razpravlja, v bodoče bi se to godilo samo s tolmači. Na Češkem naj bi smele v nemških okrajih vlagati češke vloge samo take stranke, ki niso nemščine zmožne in razpravljalo bi se s takimi strankami, kakor pravim, samo s predstavljalci. Advokat ali notar Čeh bi se ne smel toraj nikdar posluževati svojega jezika in kako naj kaka druga stranka izkaže, da ne zna nemški? Med takimi strankami in sodiščem posredujejo predstavljalci, t. j. tolmači. Komur je v spominu neka razprava, ki se je vršila pred par meseci pri trgovskem sodišču v Trstu, kjer sta dva slovenska odvetnika tako predstavljane ad absurdum spravila, ta mi pritrđi, da je tako predstavlanje iz stvarnega stališča nemogoče. Nikdo ni zmožen točno in zanesljivo kurentno predstavljati, kar stranke v drugem jeziku govore. Za točno prestavo je treba miru in časa in premisleka. Pa ne glede na stvarno nemogočnost, kako naj se Čehi

LISTEK.

Gjuro Arnold: Izabrane pjesme.

Tri hrvatske knjige leže pred menoj: Arnoldove izbrane pesmi, Nikolić-Tucićeva „Knjiga života“ in Jelovškov drugi zvezek „Simfonij“. Vse tri so izšle ob enem času in vendar kolika razlika med njimi! Razlika je namreč tudi časovno nekoliko utemeljena in pokazuje nam, kako hitro živimo. Zdi se mi, kakor da niso vse generacije tako hitro živele, temveč, da napoči le semtertja doba takega brzega, ponekod nervoznega razvoja, ki ga karakterizujejo naskoki, mesto navadne zmerne hoje in vsled njih se razvijajoči močni boji, tudi brezobzirni, navidezno divjaški boji, nekake „Sturm- und Drangperiode“ širokih plastij človeštva, ko vse vre in kipi, kjer je vse polno nejasnega, surovega, kaotičnega, iz česar pa se naposled ravno v borbi kristalizuje nekaj novega, kar je sposobno za življenje. Mnogo starega, a tudi mnogo novega odpade, izgine v tem procesu, ostane pa, kar je dovolj krepko za daljni razvoj, in ta ostanek pomeni v bilanci človeškega napredka čisti dobiček.

Take boje opazujemo sedaj v litera-

turi — ne samo pri nas, temveč pri vseh razvitih narodih, pri drugih bolj, kakor pri nas. Ali valovje se ni ustavilo ob naših mejah, temveč potegnilo je tudi nas v svoj vrtinec. In od tod prihajajo prezanimive prikazni tudi v literaturi jugoslovanskih narodov.

Ime Gjura Arnolda je med Hrvati prav znano. Njegove „Izabrane pjesme“ so izšle v laniški izdaji „Matice Hrvatske“, kar je dokaz, da pesnika v njegovi domovini čislajo. „Matica Hrvatska“ je dosti kritična in izbirčna, in čegar ime se čita v njenih edicijah, tisti mora biti že znan literat. Seveda za svobodno oceno ne morejo biti merodajni nazori izdajateljevi in z ozirom na to, da je „Matica“ zavod, ki ima jako točno določen program, se ne more reči, da bi vse, kar odgovarja njenim zahtevam, v isti meri ustrezalo sedanjim splošnim literarnim pretenzijam.

Zanimivost Arnoldove knjige tiči po največ v tem, da obsega dolgo dobo delovanja: Prva pesem v njej je iz leta 1873, zadnje pesmi pa iz leta 1899. V tem dolgem času se je Arnold jako malo izpremenil; ako ne gledamo na zunanjo obliko, ki jo je tekom časa ugledil bolj in bolj, je pesnik leta 1899. bistveno isti, kakor leta 1873. in danes, izza skoro treh desetletij literarnega delovanja, lahko pravi, da je ostal dosleden kakor malo kdo.

V glavnem lahko opazujemo med pesniki po njih čuvstvosvanju in mišljenju dva razreda: Take, ki so pravi otroci svojega časa, vseskozi produkti razmer, nekak odmev svojih dni, in pa take, ki se izvijajo iz dobe, pohite naprej in hočejo razmere po svoje ustvarjati in preustvarjati. Arnold je v vsakem oziru poet one prve vrste, in da ga prav razumemo, ne smemo nikakor pozabiti, kako je bilo v njegovi domovini, ko je on prvič prijel za pero, in kako je še sedaj tam. Še so doneli mogočni glasovi „ilirske“ dobe, ko je notranji nagon zapeljal mladega Arnolda v kraljevstvo Muze. Patriotizem je bil najmočnejše znamenje njegovega časa, in sveža njegova duša se je tembolj ogrela za to idejo, ker je videla domovino trpečo, ponižano, zasužnjeno, a na obzorju nobene svetlejše zvezde. V enakih razmerah so tudi pri drugih narodih bujno uspevale patriotske pesmi.

Tradicije ilirizma, njegovo lastno čuvstvo in politične razmere so bili tisti trije faktorji, ki so skupno porodili pesnika Arnolda. Njegova mehka duša pa je povzročila, da se je patriotska poezija mladega Gjura povila v pesimizem; v tem se razlikuje od najbolj znanih, sicer mu ponekod sorodnih pesnikov po drugih deželah. Vse drugače so na pr. na Freiligratha ali Herwegha vplivale politične razmere na Nemškem.

Reisst die Kreuze aus der Erden!
Alle sollen Schwerter werden!

Ali pa:

Noch einen Fluch schlepp' ich herbei...

v tem tonu so peli nemški nezadovoljniki. Arnoldove pesmi pa preveva po večini drug duh. Včasih zatiplje tudi v njegovih prsih revolucionarno srce, ali splošno ga tlači nesreča domovine in ta se izraža največ v globokih tožbah. Želja ga včasih povznese in tedaj vzdihne, kakor v pesmi „Ljudeviti“:

Ta vani ljudstvo kano zvier se kolje...
Nad glavom tvom pak trajno anđel prši,
Ah sidji — priča nek se liepo svrši!

Cela zbirka je razdeljena na dva dela; prvi obsega lirske, drugi epske pesmi. Vse pa so romantičnega značaja in v vseh je opaziti pravila „šole“. Tendence novih struj niso naredile na Arnolda nobenega utisa. Njegove najnovejše pesi so napisane prav tako brižno po strogih pravilih priznane poetike, kakor njegove najstarejše. Na zunanjo obliko pazi sploh jako minuciozno, kar je včasih vsekakor pretirano, ker škoduje semtertja misli. V verzifikaciji ima veliko rutino in tudi v ritmu je težko zaslediti kakšno hibo. Arnoldove pesmi so tistega žanra, ki sili, da se obrača pozornost na obliko. Nekateri obujajo cele domnevanje, da so napisane največ radi forme.

pusté v lastni domovini, v kateri je bila pred časi češčina jedini uradni jezik, tako degradirati v tujce, da ne rečem helote? In kako je moč od njih zahtevati, da sprejmejo določilo, da se smejo posluževati svojega jezika šele, ko izkažejo, da ne znajo nemški? To so nesprejemljive določbe jezikovnih načrtov, a če bi jih hotela spremeniti večina, odgovorila bi na to nemška manjšina z obstrukcijo, in tako ni moč parlamentarno dognati pravičnega jezikovnega zakona, dokler se ne zatre za vselej vsaka obstrukcija. Zato pa Čehi zahtevajo, naj se jim v naprej pripozna notranji jezik, dobro vedo, da če ga z obstrukcijo ne izsilijo, ga zakonitim potom, dokler vladajo take razmere, ne dobe.

Te in druge razloge imajo Čehi za svojo obstrukcijo, in vendar želimo in jim svetujemo, da bi jo vsaj začasno opustili. V to nas pa sili naš lastni kritični položaj. Kam pelje obstrukcija? Najprej k vporabi § 14. To pa ne gre več dolgo in to zato ne, ker s § 14. se ne dobi denarja, kate-rega država krvavo potrebuje, ker prihranki prejšnjih let so pošli, in če je država nakazana samo na redne dohodke, lahko pride vsaki dan v finančne stiske. Tudi ni moč misliti v tem položaju na nikake investicije, bodisi večje ali manjše, recimo neizogibno potrebne železnice, ali kar posebno moje volilce zanima, podražavljenje pošt, zgradbo sodnih poslopij itd. — Denar se dobi samo z absolutizmom, t. j. s zistiranjem ustave, in moje mnenje je, da plovemo proti njemu, če se ne posreči, obstrukcije, naj je češka ali nemška, trajno ustaviti.

Vladanja s § 14. in še bolj absolutizma se imamo pa mi veliko bolj bati, kakor Čehi. Vsa važna mesta so zastavljena z našimi nasprotniki, in ob vsaki odgoditvi državnega zbora občutimo njih pest. Parlament je jedini kraj, kjer nam je moč zastopati svoje težnje, v deželnih zborih izven kranjskega smo ob besedo. Nam je toraj močno ležeče na tem, da pridemo zopet do normalnih parlamentarnih razmer. Želimo teh razmer zaradi uredbe jezikovnih razmer pri nas samih. Res, da se s sedanjimi predlogami vreja to vprašanje samo za Češko in Moravsko. A to, kako se vredi tam, je za nas velikega pomena, ker kar se tam prizna manjšinam, moralo se bode priznati manjšinam tudi pri nas. In tudi to je velikega pomena za nas, da se poskuša to vprašanje rešiti v državnem zboru. Obžalujemo, da Čehi tako strogo reklamirajo vredbo jezikovnega vprašanja za deželne zbore. Državni zbor je preobložen, dosti se da oddati deželnim zborom, a če se odda letim jezikovno vprašanje, je to naravnost vprašanje našega narodnega obstanka. Kdo naj prisili naše deželne zbore, da sklepajo jezikovne zakone v obče, in da bi bili pravični? Glede tega nam je kakor ugoden pojav bilježiti to, da so Poljaki, ki istotako zahtevajo kompetenco deželnega zbora, to strogo stališče opustili. Vse to in veliko železnično vprašanje, s katerim je vlada stopila pred zbornico, — o tem še pozneje nekoliko besed — nam vzbuja željo, da bi prenehala

obstrukcija. To je naše slovensko stališče. Vrh tega pa ne moremo prezirati splošnega stališča.

Nemški šovinizem je prikupil do vrhunca. Pri nas je zmogovit, vrši se mu pa vse v prilog tudi izven Avstrije. Vprašati se moramo, ali kaže pod takimi razmerami tirati stvar do skrajnosti in ali bi ne kazalo za sedaj zbirati svoje moči, da ohranimo, kar imamo, in da ne postavimo še tega v nevarnost? Sedaj gotovo ni čas ugoden za pridobivanje, in to velja za Čeha tako kakor za nas. Kakšen veter bi pihal pod absolutizmom, kateremu, kakor sem že omenil, se bližamo, če obstrukcije ne prenehajo, to naj razmislijo in pridemo gotovo do prepričanja, da imamo vsi mnogo izgubiti.

Iz teh pomislov želimo, da obstrukcija preneha, da ne pride parlamentarizem v nevarnost. Toda več kakor želje ne moremo in nečemo izraziti nasproti Čehom, mi jim moramo prepustiti, da sami odločijo. Vdeležujemo se ne obstrukcije, in Čehi tudi tega od nas ne zahtevajo in ne pričakujejo. Drugače bi bilo, če bi se hotela Čehom sila delati, čeprav mislimo, da vsaka sila bi bila zaman. Obstrukcijo se potlači s silo za eden, dva dni, tretji dan že zopet vstane, in kaj je potem pridobljeno? To je naše stališče glede češke obstrukcije, kakor se je določilo v naši parlamentarni zvezi.

Naj h koncu dostavim še par besed o jako važnem železniškem vprašanju. Po dolgoletnem boju se je vlada ojačila ter je predložila zbornici načrte za drugo zvezo s Trstom. Boj se je bil med tremi progami, predelsko, Loka-divaško in bohinjsko progo. Sedanji železniški minister je bil pristaš predelske proge, a proti jasno izraženi želji zbornice se ni upal predložiti te proge. Proga Loka-Divača je zadnja leta, z obžalovanjem moram konstatirati, čedalje bolj izgubljala pristaše, — deželni zbor kranjski sam se v zadnjih časih ni več ogreval zanjo, — in tako je prišla bohinjska železnica. Če se nam na izbero postavi, ali naj sprejmemo bohinjsko železnico ali nič, ni dvojbe, da sežemo po njej. Meni se pa tudi dozdeva, da se stvar ne dá predrugati in v tem položaju nam bode skrbeti, da se potegnemo za železnične proge, ki naj popolnijo z ozirom na to glavno progo našo železniško mrežo. Dobiti morajo dolenske železnice zvezo čez Novo mesto, oziroma Stražo. Kamniška železnica se mora čez Motnik speljati v železnično zvezo na Štajersko, vrhniška železnica nima kakor taka smisla, če se ne zveže z vipavsko, — in težiti bode na to, da se spelje železnica po poljanski dolini, da približa Idrijo svetovnemu prometu in v ugodnejšo zvezo spravi Kranj in Loko z bohinjsko-soško progo ter da se napravi na sever zveza s koroškimi železnicami. — Deželnemu zboru kranjskemu pripade velevažna naloga, da se čim prej loti te velike akcije in deluje na to, da se železnično vprašanje sistematično uravna in ugodno reši. (Dobro!)

(Konec prih.)

Kakor sem že omenil, zajema Arnold največ iz zaklada patriotizma, kjer je našel marsikak biser, zlasti v drugem delu. Lepa je tu na pr. pesem „Damjan Juda“; „Hadam“, „Kuta Lovičeva“, „Jelkava Frankopanka“ so dobre stvari. Ali patriotično navdušenje vendar škoduje Arnoldovemu pesniškemu stvarjanju, ker ga naredi včasih enostranskega in poezijo — dolgočasno. Tu in tam se celo vidi, da išče po sili patriotični moment v predmetu, ki ga po svojem bistvu ne obsega. Gotovo predaleč je zašel v pesmi „U društvu“ (l. 1881), kjer pripisuje takorekoč celemu narodu odgovornost, za bedarije posameznega pijanega burša. Snovi, ki so jako prikladne za časnikarsko polemiko, so včasih absolutno nerabne za poezijo.

V tem oziru je prvi del sploh zanimivejši. Tu so na pr. v „Glasih iz tujine“ nekatere pesmi, ki se jih lahko prišteje najboljšim proizvodom hrvatske lirike. Jako lepe so „Rikardu Jorgovaniću“, „Na bad-njek“, „Champs-Elysees“, „Place de la Concorde“, „Versailles“, „U smrt Augusta Šenoa“, „14. srpnja 1882“. Kakor nekak confiteor pesimizma se glasi „Blago onom“; prav mile so pesmi v spomin njegove žene. Res krasna je „Ah, sve čepruć“; kakor da je tukaj premagal tudi svoj pesimizem, seveda na poseben način, zvane verzi:

Iz ljuvena će žara nič
Ko fenic novi svet — —
A srce tuče nači tek
Na zemlji tražen mir.

Seveda mu je zemlja tudi tukaj samo solzna dolina...

Omenil bi še „Kada sjate, zvezde zlate“..., „Dodji amo“, „Oh, svet se dalje, moje čedo, kreće“, „Ah, previše te ljubljah“, „Per aspera ad astra“ in „Vidjel ružu“. Krepkejši akordi zvane iz pesmi: „Prokletstvo na vas!“, „Après nous le déluge!“ pa „Zovnete me!“ Zlasti ta s svojimi moškimi besedami je jako simpatična.

Med starejšimi hrvatskimi pesniki zavzema Arnold po pravici odlično mesto in če bi se samostalen poet mogel ozirati na tuje misli, bi bilo samo izreči željo, da bi včasih nekoliko globokeje zajemal iz življenja in razširil obseg svojega stvarjanja.

Nekaj bi pri tej priliki omenil, kar seveda ne zadeva Arnolda:

V njegovi knjigi se zrcali anarhija sedanjega hrvatskega pravopisja; tu se mešati etimologija in fonetika, včasih kar v eni besedi. Ne zdi se mi, da bi to bilo ravno koristno za hrvatsko literaturo.

E. K.

V Ljubljani, 28. maja.

Nova pogajanja?

Za včeraj je sklical načelnik levičarskega izvrševalnega odseka, dr. Funke člana k seji na Dunaju. Seja bi se bila morala vršiti 5. junija, torej pred sestankom državnega zbora. Da se je izvrševalni odsek levice zbral že včeraj, je zbudilo v vsem avstrijskem časopisju opravilčno radovednost. Nekateri listi so pisali, da je stopila vlada z novimi predlogi pred levico, kako naj bi se dognalo vendarle neumrjoče jezikovno vprašanje. Ti časopisi so trdili, da namerava vlada povzročiti nove pravne konference in staviti nove predloge za utešenje Čehov in Nemcev v češki in moravski deželi. Sedaj pa poroča „Neue Freie Presse“ nekako osorno, da nima vlada nobene zveze s kakimi novimi pogajanja, ter da vlada ne namerava prav nič vtikati se iznova med Čeha in Nemce. Pač pa — trdi „Neue Freie Presse“ — je strah Čeha, ker se bliža 6. juni in zato hočejo vnovič pogajati se z Nemci. Liberalno glasilo piše, kakor bi bilo stališče Čehov prav posebno obupno, ter da so pripravljene že za razne koncesije. „Neue Freie Presse“ se roga Čehom, ker govorijo o zadoščenju in dokazuje, da so prav za prav že čisto osamljeni. Pogajati se žele torej Čehi samo za tegadelj, ker so izprevideli, da so napravili največjo neumnost, ker so razbili desnico in stopili v opozicijo. Sedaj se Čehi boje absolutizma ali novih volitev ali pa nove večine, v katerih pa njih ne bo več. „Neue Freie Presse“ pozivlja s čudno mogočnostjo, naj odnehajo in se udado, sicer bodo trpeli največjo škodo. To pisarjenje je vsekakor čudna overtura eventualnim novim pravnim pogajanjem. Nemci se že vedejo nekako tako, kakor da imajo ministrstvo v žepu in kakor da je nova večina, v kateri so gospodarji Nemci, že gotova reč. Kakšen proces se vrši na desnici, ne vemo. Morda stoji stvar Mladočehov resnično slabo, mogoče pa je tudi, da je „Neue Freie Presse“ podobna dečku, ki poje in vriska, ko korači skozi temni gozd, ker ga je — strah.

Vojna v Južni Afriki.

Angleži prodirajo že preko reke Vaal. 25. t. m. so zasedli Vredfort in koračili proti Schönmannsdriift. Prednje čete pa so prestopile pri Parysu reko Vaal. Angleški oddelki so že nekaj dni pri Viljoensdriift, ki leži nasproti kraju Vereeniging. Kolona generala Hamiltona je zasedla Boschbank. Buri se torej niti ob Vaalu niso upirali Angležem, nego jim pustili svobodno pot. Anj gleži prodirajo naglo proti Johannesburgu. Iz Newcastla javljajo, da se je udal oranjevski uradnik Koch ter povedal, da so se vsi Buri v okrajih Harrismith in Vrede vrnili v svoje farme ter se s tem nehali bojevati. Ako je ta vest resnična, ni v ozemlju med Robertsom in Bullerjem nobene večje burske čete več. Buri so podrli pač most pri Vereeniging, kar pa Angležev ne zadržuje. Premogokopov pa niso porušili, nego kopljejo delavci dalje. Iz Kapstadta poročajo, da je svetovala Krügerju deputacija odličnih Burov, naj odneha in se uda. Krüger je odgovoril, da je sedaj vsa stvar v rokah vojskovodij. Deset milj od Mafekinga stoji še velik oddelek Burov, ki hoče zabraniti, da bi Angleži od Mafekinga prodirali dalje proti Transvaalu. General Hunter je zasedel 23. t. m. mesto Vryburg. 24. maja, dan godu angleške kraljice je sicer minul in Roberts še ni v Pretoriji, dasi je mislil, da bo do tlej že vojne konec, vendar pa je že danes gotovo, da je zmaga Angležev gotova stvar, katero morejo Buri pač še zavleči za par tednov, toda preprečiti nič več.

Naša „Talijska“ in naše „trinoštvo“?

Odgovarja A. Aškerc.

(Dalje.)

In ker je torej očitano literarnega „trinoštva“, ki ga g. M. „peščici literatov“ meče v obraz, brez vsake podlage, zato je brez podlage tudi domnevanje, da hoče kakšna „peščica literatov“ strahovati s svojim „trinoštvom“ baje naše gledališče! Kako bi pa mogla strahovati „peščica literatov“ naše gledališče, ko ta „peščica literatov“ ni niti zastopana v intendanci, razen g. dr. Zbašnika, ki je stalen sotrudnik „Zvona“ in ki piše v njem tako objektivne gledališke kritike!

Pa, kakor sem že rekel, jaz smem, ker literarnega kartela vsaj jaz ne poznam,

govoriti samo v svojem imenu; drugi se bodo branili že sami!

Gosp. M. me žali osebno, če je med vrstami svojega članka meril na-me, češ, da sem kot del tiste imaginarne „peščice literatov“ — tu ima v mislih tisti izmišljeni „Zvonov“, „literarni kartel“ — baje pomagal obtežavati intendanci njen težavni posel.

Tako sumničenje in natolcevanje v tem oziru moram energično zavrnil!

Če bi ne bil prepričan, da se je intendanca našega gledališča v pretekli sezoni trudila ustreči po svojih močeh zahtevam muhastega našega občinstva, bi ne bil sprejemal v „Zvon“, čigar urednik sem, tako pohvalnih gledaliških ocen, kakršne piše g. dr. Zbašnik.

Sam sem člen „Dramatičnega društva“ in sem redno zahajal k takim predstavam, ki so bile sploh po mojem okusu.

Ako pa g. M. ali kdo drugi smatra vsako kritično besedo, ki jo kdo izreče o kaki igri, že za nasprotovanje intendanci sami, potem bi mu moral reči, da pretirava. Ali g. M. ne vé, da mora vsak človek, ki deluje v javnosti, v literaturi, v politiki ali sploh v kaki javni službi, biti pripravljen na kritikovanje? Ali misli g. M.; da kritikujejo naše gledališče samo člani, dram. društva, ker pravi, da se sme samo na občnem zboru kritikovati in precizovati svoj program? Ali naj vsi obiskovalci našega gledališča pridejo na občni zbor? In narobe: ali je vsak člen „Dramatičnega društva“ dolžen priti na občni zbor? Ali stoji to v pravih? Ne, g. M., kritike javnega mnenja ne odpravite! Če je ne morejo odpraviti v Zagrebu, v Pragi, na Dunaju, v Gradcu, v Trstu, v Peterburgu, in če pišejo po teh mestih razni listi svobodno o gledališču, in če se tam ljudje razgovarjajo svobodno o drami in operi — ali hočete to zabraniti v Ljubljani in kako? Ali pa to ne bo — „trinoštvo“, ki ga očitano „peščici literatov“?

Toda jaz, razen šele v tem-le svojem članku, nisem pismeno kritikoval nikjer programa gospoda M., nisem v nikaki zvezi z odgovorom, gospoda E. K., zato stemepokrivim čeprav indirektno, potegnili v debato.

(Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. maja.

— Nadvojvoda Rajner si je predvčerajšnjim ogledal deželni muzej, včeraj dopoldne si je ogledal najprej priprave potresne opazovalnice na realki, potem mestno dvorano, kjer ga je župan Hribar na čelu občinskim svetnikom pozdravil, naposled pa še „Mestni dom“, kjer je bilo zbrano gasilno društvo. Ob polu 12. se je nadvojvoda odpeljal v Celje.

— Gospod K. Štrekelj nam zopet odgovarja, ter skuša v zadnjem „Slovenču“ opravičiti jezikoslovne svoje kozolce. Kar je mogel škode napraviti, jo je napravil! Čemu se torej še dalje prepirati s človekom, ki je čisto gotovo v sorodstvu s tisto staro žensko, katera je še iz vode kazala svoje škarje? Ne imelo bi nikacega pomena tako prepiranje! Na psovke, da smo „ostudni zavijači, brezvestni ponarejavniki“ itd., ne odgovarjamo, ker se za sodbo gospoda Korlčka nekako toliko brigamo, kakor za lajanje njegovega psička, kojega je bil zadnjič spustil nam v noge! Očitano je, da se po našem listu cedi „gnojica“, suf-lirali so na klerikalnem „gnojišču“ sedečemu jezikoslovcu-žlampču — ta izraz vzet je s Štreklejevega očiščenega jezika! — njegovi klerikalni ljubljanski prijatelji. Če služi kaj tacega v tolažbo slavnemu neznanču — nam tudi prav! Vzlic temu pa si štejemo v zaslugo, da smo takoj v kali osmešili nerodne poskuse K. Štreklja, s kojimi je hotel naš knjižni jezik pred tujstvom onečastiti, za bodoče mu pa onemogočiti naravno in koristno razvijanje! S tem je pravda z g. K. Štrekljem za nas dognana! Pri ti priliki se nam pa vidi umestno, iz Štreklejevega predgovora, ki diči Matičine „Slovenske narodne pesmi“ ponatisniti sledeče vrstice: „Nekaterim ne bo prav, da nisem podal pesmi v sedanji knjižni slovenščini. Ne le, da bi bilo to zoper vsa načela kritične izdaje, pomisliti moramo

tudi, da je naša današnja knjižna slovenščina pri vsakem pisatelju drugačna in celo pri istem pisatelju drugačna danes, drugačna čez nekaj mesecev". Kolikor pisatelj toliko knjižnih jezikov imamo Slovenci, in še ti se kakor kuncu v luknji množo od mesca do mesca! Vidite, tudi ta oslarija je zrasla na zelniku Štrekljeve učnosti! In s takim učenjakom naj bi se prepirali! Čemu?!

— **Dr. Tavčar in učitelji.** Znani „Slovenčev“ modrijan, ki vsako soboto pod črto z neslano svojo rezanico krmi škofovega lista čitatelje, predstavlja je zadnjo soboto tem čitateljem učitelja Štefana Desko! Na to pa se je z dopadanjem počehljaj po svoji tonzuri, ter spregovoril: Vidite, tako misli Tavčar o učiteljstvu! Ali tu se je škofov podlistkar prav močno vrezal! Kak učitelj pa je bil Štefan Deska! Bil je iz tistih časov, ko so imeli učitelji glavni posel, sukatil kadilnico okrog fajmoštrovega trebuha pri pogrebih, pihati v zakristiji, da ni pošlo oglje v ponvi, ter jedila na mizo prinašati, kadar so se gostili debeli farovski gospodje! Da, Štefan Deska je učitelj iz tistih časov, ko je imela šola v vasi nekako toliko veljave, kolikor jo je imel farovski svinjak, in s svojo usmiljenja vredno podobo v Slavlju je Deska — živ protest proti časom, kojih si ne želimo več nazaj! Pač, „Slovenčevci“ hrepene še vedno po njih, in srečni bi bili, da so vsi učitelji še dandanes Jaklič-Deske! Glavni vzrok sovraštva, kojega goje krščanski lisjaki okrog „Slovenca“ proti nam, tiči ravno v tem, da ne dopuščamo, da bi rod Štefana Deske zopet vstal iz grobov, ter se z nova vdinjal pri župnikih in živel od tega, kar bi smel ponižno in hitro pojesti v zadnjem kotu farovške kuhinje!

— **Pravni konzulent ljubljanskega škofa.** Ko smo razkrili, da je ljubljanskega škofa pravni zastopnik v zadevah gornjegrajske graščine znani nemški nacionallec in protestant dr. Mravlag v Celju, so klerikalci skušali oprati škofa na razne načine, v prvi vrsti s tem, da so vso krivdo zvrčali na škofovega oskrbnika in potem na finančno prokuraturo v Gradcu. Naposled je moral dr. Mravlag sam prihiteti škofu na pomoč in storil je to v obliki popravka. Če se pomisli, da je naša notica izšla že 10. maja, dr. Mravlag pa nam je svoj posilil-popravek poslal šele 26. maja, torej po preteku 16 dni, si bo vsakdo lahko sam odgovoril, če je bil ta popravek naročen ali ne. Sicer pa popravek le to potrjuje, kar smo pisali mi. Popravek se glasi: „Slavno uredništvo! Z ozirom na § 19. tisk. zak. prosim sprejema naslednjega popravka k sestavku: „Pravni konzulent ljubljanskega knezoškofa Antona Bonaventure Jegliča“, natisnjemu v št. 107. od 10. maja 1900: Ni resnično, da sem pravni konzulent ljubljanskega knezoškofa; resnično pa je, da sem zastopnik upravnega urada v Gornjem gradu. Ni resnično, da je ljubljanski knezoškof mene klical, da mu za sedaj in za prihodnost svetujem v vseh zadevah, tičočih se grajščine v Gornjem gradu. Marveč je resnično, da je c. kr. finančna prokuratura v Gradcu z ukazom 9. svedčana 1900 št. 1718/I gospoda dr. pl. Jabornegga kot zastopnika upravnega urada gornjegraškega v konkretni zadevi zoper Franja Šimonca postavila, da je dr. Jabornegg mene namestil, in da je ta ista oblast vsled dopisa c. kr. štajarskega namestništva 6. aprila 1900 št. 11395 meni nadaljno dovršitev tote zadeve z ukazom 10. maja št. 4444 naložila, pri čemur je seveda vsaktero vplivanje ljubljanskega knezoškofa kakor nadlogarja Hofbauerja popolnoma izključeno. Spoštovanjem dr. Ernst Mravlag.“ — Gosp. dr. Mravlag potrjuje torej, da je zastopnik upravnega urada v Gornjem gradu, zastopnik grajščine ljubljanskega knezoškofa. Ali smo mi kaj drugega trdili? Ali nismo tega v prvi notici izrečno povedali. Popravek dr. Mravлага ni ničesar ovrgel, nego še podkrepil to, kar smo mi trdili. Klerikalci kakor dr. Mravlag se igrajo z besedami, da bi zmešali pojme. Toda to se jim ne posreči. Kaj bi ljudje rekli, če bi kak posestnik v pravdi za svoj svet trdil: advokat X ni moj zastopnik, ampak zastopnik mojega kozolca ali mojega hlapca? Smejali bi se, kakor se morajo smejati obupnim poskusom, natveziti občinstvu mnenje, da dr. Mravlag ni škofov pravni

konzulent, ampak pravni konzulent škofove grajščine, oziroma škofovega upravnega urada!

— **Štrajk v Vevčah** je dal našim klerikalcem priliko, da so pokazali vso svojo neodkritosrčnost in svojo socialno-politično komedijantstvo. Ko bi krščansko-socialni delavci ne bili tako strašno kratkovidni, bi morali sami spoznati, kako nedostojno se igrajo klerikalci z njimi, morali bi spoznati, da jih imajo klerikalci za norca. V tem, ko se za klerikalno stranko neodgovorni krščansko-socialni agitatorji razvnamajo za vevške delavce in jim prigovarjajo, naj ne odnehajo, se je „Slovenec“ takoj od začetka postavil na stališče, da se morajo delavci brezpogojno udati. Še dlje sta šla reprezentanta klerikalne stranke v obeh farah, kjer stanujejo vevški delavci. V nedeljo dne 20. t. m. je imel župnik Kolar pri D. M. v Polju imenitno pridigo. Delavci, ki so bili tako predrzni, da so se upali v Kolarjevi fari napraviti stavko, so slišali svoj del. Izvedeli so, da so prav za prav samilenuhi, postopači in pijanci. Naš dopisnik pravi: To je torej tista krščanska ljubezen, o kateri slišimo vedno „gospode“ govoriti. To je torej tista bratovska ljubezen, ki privošči svojemu bližnjemu le dobro. To ljubezen je imel v svojem srcu gotovo tudi župnik Kolar, ko je štrajkujoče delavce obkladal s tako lepimi priimki. Čudni so res ti farovski gospodje, ki svojim vernim, tudi politično klerikalni stranki vdanim župljanom ne privoščijo, da bi dosegli to, kar bi se spodobilo! Najlepši je bil konec te prelepe pridige. Tu je g. župnik prosil svoje ovčice, katere je poprej imenoval lenuhe, postopače in pijance, da bi v četrtek 24. t. m. — v denarjih prispevali za potrebe „Šmarnic“. Pa lenuhi, postopači in pijanci se niso nič kaj vneli za to darovanje. Morebiti jih je župnik zato tolikanj priganjal k delu, da bi delavci svoje denarce, kar bi jih zaslužili, znesli v njegovo malho. Ravno tako lepo pridigo so slišali delavci v Sostrem. Tam niso samo izvedeli, da so lenuhi in pijanci; duhovnik in reprezentant klerikalne stranke jih je imenoval še šnopsarje in pristavil, da bodo vsak dan dva frakeljna več spili, če dobodo več plačila. Klerikalni gospodje si lahko dovoljujejo tako počenjanje, kajti krščansko-socialni delavci so tako dobro dresirani, da z veseljem poljubljajo palico, s katero jih blagoslovljena roka česne po glavi.

— **Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo** je imelo včeraj v veliki dvorani „Mestnega doma“ svoj letošnji občni zbor, katerega se je poleg lepega števila izvršujočih členov vdeležil tudi župan Hribar. Otvorivši zborovanje, pozdravil je načelnik g. L. Stricelj gospoda župana, ki je društvu vedno naklonjen, in kateremu gre poleg občinskega sveta v prvi vrsti zahvala za zgradbo lepega društvenega doma. Župan Hribar pozdravlja društvo v lastnem domu ter izjavi, da bode mestna občina to prekoristno društvo vselej drage volje podpirala. Opozarja pa, da se je v zadnjem času izven društva pojavila neka agitacija proti načelništvu ter svari člene, naj ne prisluškujejo teh glasov, ki bi utegnili postati nevarni društvenemu obstanku. Le v složnosti je pogoj procvitu in nadaljnjemu razvoju društva. Začasni zapisnikar gospod Bajda poročal je potem o društvenem delovanju za dobo od 1. maja 1899 do 30. aprila 1900. Ta doba je velikega pomena zlasti zato, ker se je v društvu uvedlo slovensko poveljevanje ter zgradil in z veliko slavnostjo otvoril „Mestni dom“. Društvo je bilo v tej dobi 23krat poklicano na pomoč in je vselej omejilo pretečo nevarnost. Velikega pomena za uspešno delovanje gasilcev je okolnost, da je društvu vselej na razpolaganje pripraga, ker le tako je mogoče, da prispe pomoč pravočasno v slučaju potrebe. Gasilno orodje je vseskozi popravljeno in deloma tudi popolnjeno. Društvo ima sedaj 94 izvršujočih in 15 častnih členov. Blagajnika gg. Barle in Leutgeb poročala sta o blagajniškem stanju. Društvena blagajna je imela 12.111 kron 2 vin. dohodkov ter 11.795 kron 71 vin. stroškov in znaša torej blagajniški preostanek 315 kron 31 vin. Mestna občina prispevala je 1600 K, kranjska hranilnica 1500 K, zaklad gasilnih društev 600 K in c. kr. deželna vlada 100 K. Za popravljanje orodja in oprave izdalo se je 1567 K, za novo obleko 2290 K in za novo orodje 460 kron. Podporni sklad je imel 2725 K

66 vin. dohodkov in 10 K 30 vin. stroškov. Bolniška blagajna izkazuje 2327 kron 2 vin. dohodkov in 1472 K 10 vin. stroškov, torej 854 K 92 vin. prebitka. Premoženje bolniške blagajne znaša 25.054 kron 92 vin. Vsa poročila vzel je občni zbor brez ugovora v znanje. Potem vršile so se dopolnilne volitve. Načelnikom prvi četi je bil izvoljen g. A. Lenček, zapisnikarjem g. H. Kukla, revizorjema pa gg. Medic in Tekavec. Gospod župan Hribar bil je v priznanje njegovih zaslug za gasilno društvo soglasno izvoljen častnim členom. Občni zbor pozdravil je izvolitev z burnimi dobrokllici. Društvena pravila so se nebitveno premenila. Ko je še načelnik bil naznanil, da se glede zavarovanja društvnikov vrše posvetovanja, sklenil je občni zbor s klicem „na pomoč!“

— **Izlet slov. planinskega društva.** Dne 24. t. m. je priredilo slov. planinsko društvo izlet na 1119 m visoko Mrzlico v Savinskem sredogorju. Z jutranjim osebnim vlakom se je odpeljal iz Ljubljane 25 udeležnikov do Trbovelj. Eno uro hoda je do Trbovlske vasi, kjer je bil zajuterk. Pridružilo se je več Trboveljčanov in po 2¼ urni hoji smo prišli do Hausenbichlerjeve kočice, ki ima krasno ležbo med bližnjima vrhovoma. Tu je bilo zbranih mnogo izletnikov iz Hrastnika, Celja, Žalca, Griž in drugih krajev prekrasne Savinske doline, skupaj okoli 130 oseb. Prav pristrčno je pozdravil g. Kač v imenu Savinske podružnice Slovensko planinsko društvo. Zahvalil ga je v imenu Slov. plan. društva njega načelnik, g. prof. Orožen, ki je tudi pozdravil navzočega g. prof. Frischaufa in gospo vdovo Hausenbichlerjevo. G. Petriček je nazdravil planinskim piparjem, in zahvalil ga je nadpipar g. Hauptman. G. prof. Frischauf je v izvrstnem govoru navduševal za planinstvo in povdarjal velike zasluge Slov. plan. društva za turizmo. Razvila se je potem prav prijetna zabava na lepem travniku pred planinsko kočico. Na bližnjem najvišjem vrhu trivrhnege „Savinskega Triglava“ smo občudovali krasen razgled zlasti v Savinsko dolino. Obširen razgled pa obsega tudi Savinske planine, Kozjak, Pohorje, Macelsko gorovje, Ivančico, Slemo, Kum, Gorjance, Triglav in dr. Hausenbichlerjevo kočico je zgradila Savinska podružnica Sl. pl. društva v spomin vrlega žalskega narodnjaka Hausenbichlerja, ki si je stekel mnogo zaslug za hmeljarstvo in povzdigo gmotnega blagostanja v Savinski dolini. Neradi smo se ločili po drugi uri popoldne od krasne planine in vrlih Savinčanov ter se podali po divje romantični Bobenski dolini v Hrastnik, in se najprvo ustavili pri Logarju, kjer smo po 4. uri obedovali. Proti večeru pa se je pri g. županu Rošu razvila prav živahna veselica, pri kateri se je družilo lepo petje z govori. Zlasti je ugajalo lepo ubrano petje znanega čveterospeva Flisovega. Končno smo odrinili na kolodvor in ob 10. uri se zopet odpeljali z osebnim vlakom v Ljubljano. Izlet na Mrzlico bode gotovo vsem udeležencem ostal v najprijetnejšem spominu.

— **Z Viča se nam piše:** Kdaj se že vendar postavijo ob tržaški državni cesti toli potrebni mejniki? Obljubljeni so nam bili še l. 1895., a še zdaj jih nimamo. Ko bi erar odmeril tistih šest sežnjev sveta, kar ga je kupil, bi ne vprašali po njih, toda če bo erar še dalje tako segal v privatni svet, nam bo še sadno drevje vzel, zlasti ker noče poznati ravne črte, nego so mu krive bolj po volji. Vičanom naposled res ne bo preostalo drugega nič, kakor da bomo morali erar tožiti.

— **Štrajk v Trbovljah.** Premogari v Trbovljah so začeli štrajkati. Poyod štrajku je dalo to, da je bil odpuščen komi konsumnega društva. Delavci zahtevajo, da naj se odpuščen komi zopet nastavi, odpusti pa nepriljubljeni poslovodja. Zdej štrajka 2700 delavcev. Mir se ni niti najmanj kalil, vendar je prišel celjski okrajni glavar grof Attems z večjim številom orožnikov v Trbolje. Kakor razglasa korespondenčni urad, so bili doslej poskusi porazumljenja brez uspeha.

— **Prešernov kip.** V izložbi knjigo-tržca Schwentnerja razstavljen je Prešernov kip, katerega je modeliral akademični kipar Alojzij Repič, postavek pa je oskrbela tukajšnja c. kr. obrtna šola. Kip je last „Matice Slovenske“.

— **Umrli** je pretečeni četrtek na Dunaju znani strokovnjak v vodnih zgradbah

c. kr. stavbni svetnik Ivan pl. Podhag-sky. Pokojnik bil je rojen leta 1831. na Češkem ter je dovršil svoje študije na Praški tehniki. Podhagsky, ki je izdelal projekt za osuševanje Ljubljanskega barja, bil je tudi na Kranjskem dobro znan.

— **„Marijina bratovščina“.** Včerajšnjega shoda pri Virantu se je vdeležilo 70 členov. Sprejeta je bila soglasno in podpisana resolucija, s katero se zahteva, naj se skliče nadaljevalni občni zbor. Želja tolikih členov že zasluži, da jo odbor upošteva, zlasti ker je le na ta način možno člene pomiriti.

— **Obrtna nadaljevalna šola v Kranju** priredi razstavo risarskih izdelkov, ki se otvori binkoštno nedeljo za teden dni.

— **Nagla smrt.** Starinarica M. Cirk je včeraj popoldne začela nakrat kri bruhati ter je po preteku pol ure umrla.

— **Prijeta tatica.** Policijski nadstražnik A. Slanovec aretoval je danes iz mesta izgnano vlačugo Ivano Triler iz Kamne gorice zaradi tatvine dveh zlatih prstanov in ženskega krila. Ta vlačuga je tudi izvršila tatvino pri Novaku v Vodmatu, o kateri smo svoj čas poročali.

— **Izgred.** Na Tržaški cesti je bil danes ponoči pretep mej delavci. Konec storila je policija s tem, da je aretovala štiri osebe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Metlika 28. maja. Danes popoldne je dospel nadvojvoda Leopold Salvator ob gromenji topičev in živio-klici mnogobrojnega občinstva v praznično nakičeno Metliko. Mestni župan pozdravil ga je pred slavolokom, kjer so visokega gosta pričakovali vsi uradniki, posvetni in duhovni dostojanstveniki, gasilci ter šolska mladina. Zvečer bo razsvetljava, bakljada in serenada.

Dunaj 28. maja. Vlada namerava sklicati vse načelnike desničarskih in levičarskih klubov, ki so proti obstrukciji, na skupno posvetovanje ter jim predložiti detajliran načrt, kako zadušiti češko obstrukcijo vsaj v toliko, da se doženeta budgetni provizorij in pa investicijska predloga. Vlada bo zahtevala, da naj vse stranke obvezno obljubijo vse to izvršiti, a poroča se, da v slučaju, ako bi se desnica ne hotela vdati, se razpusti državni zbor. Iz ogrskih političkih krogov se poroča, da bi Körber pred razpustom podal demisijo, da dobi od krone zaupnico.

Dunaj 28. maja. V včerajšnji seji načelnikov nemških klubov je bil izdan komuniké, v katerem je samo rečeno, da so se vdeležniki posvetovali o političnem položaju in se zjediniili glede predlogov, ki jih stavijo svojim klubom zastran češke obstrukcije.

Dunaj 28. maja. „Neue Fr. Presse“ javlja, da ni nič upanja, da se napravijo v parlamentu redne razmere. Čim se to pokaže, hoče vlada parlament odgoditi in svoj jezikovni zakon oktroirati.

Dunaj 28. maja. Levičarski listi pravijo, da je bila včerajšnja konferenca levičarskih načelnikov zategadelj brezuspešna, ker ji niso bile oficielno predložene češke zahteve.

Dunaj 28. maja. Dunajski Čehi so priredili včeraj v Praterju shod, na katerem so protestovali proti lex Kollisko. Shoda se je vdeležilo nad tritisoč oseb.

Budimpešta 28. maja. Ministrski predsednik Körber in minister Rezek sta prišla sem. Nemški konservativni delegatje zatrjujejo, da to potovanje ni zgolj formalnost, nego da je največjega političnega pomena.

Budimpešta 28. maja. V današnji seji avstrijske delegacije se zaključil razprava o budgetu ministrstva zunanjih del. Minister Goluchowski hoče obširno odgovarjati vsem svojim nasprotnikom.

Bruselj 28. maja. Včeraj so se vršile volitve v poslansko zbornico. Izid sicer še ni natančno znan, ali že kar se doslej ve, kaže, da je klerikalna stranka, ki je imela doslej v zbornici ogromno večino, izgubila jako mnogo mandatov. Računa se, da bodo

imeli klerikalci komaj deset gla-
sov večine in še ta ne bo zanesljiva.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škojki
Loki se dobiva (321-31)

ustna voda

z novim antiseptikom
katero je sestavil zobozdravnik dr. Rado
Frlan, katera ohrani zobe zmajir zdrave in
bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane
2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 26. maja: Ivan Knific, delavčev sin, 4
mes. Tržaška cesta št. 28, pljučnica. — Silvester
Weigl, zasebni uradnik, 22 let, Karlovska cesta
št. 11, jetika. — Emilija Jung, jermenarjeva vdova,
75 let, Selenburgove ulice, št. 6, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji kračni tlak 736-0 mm.

Maj	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
26.	9. zvečer	734-9	13-6	brezveter.	pol. oblak.	98 mm.
27.	7. zjutraj	735-8	11-3	brezveter.	oblačno	
	2. popol.	735-1	21-1	sr.svzhod.	pol. oblak.	
"	9. zvečer	736-4	14-4	sl. sever	jasno	37 mm.
28.	7. zjutraj	737-5	14-5	sl. jvzhod	del. jasno	
	2. popol.	736-7	20-7	sr. jvzhod	skoro obl.	

Srednja temperatura sobote in nedelje 13-7°
in 15-6°, nor nale: 15-4° in 15-5°.

Dunajska borza

dne 28. maja 1900.

Skupni državni dolg v notah	97 K	65 h
Skupni državni dolg v srebru	97	25
Avstrijska zlata renta	115	85
Avstrijska krona renta 4%	96	75
Ogrska zlata renta 4%	116	—
Ogrska krona renta 4%	91	40
Avstro-ogrski bančni delnice	17	75
Kreditne delnice	720	55
London vista	242	40
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	25
50 mark	23	66
20 frankov	19	26
Italijanski bankovci	90	40
C. kr. cekini	11	34

Izjava.

S tem izjavljam, da so vse
trditve, ki sem jih kdaj proti
užitninskemu prejemniku gosp.
Rudolfu Dobnikarju izrekel, laž-
njive in neresnične, ter obžalu-
jem, da sem jih kdaj izrekel.

Matija Žgúr

zidarski mojster.

(1082)

K št. 306.

Razpis cestne zgradbe.

Zaradi prevzeta zgradbe Schmitsberg-(Kovača)-Sv. Martin-
ske ceste I. oddelk v okraju Slovenska Bistrica, ki je prorač-
njena na 10.000 gld. = 20.000 kron, in za katero je ponudbe do najdlje 5. dne
junija 1900 ob 12. uri opoldne vložiti v pisarni podpisanega okrajnega
odбора v Slovenski Bistrici, se opozarja na št. 113 tega lista z dne 17. maja t. l.

Okrajni odbor Slovenska Bistrica

dne 17. maja 1900.

Načelnik: Albert Stiger s. r.

A 80/00/15

OKLIC.

(1083)

Pri c. kr. okrajni sodnji v Kamniku se bodo iz zapuščine po
Boštjanu Matičiču iz Kamnika pri

javni prostovoljni dražbi

dne 29. maja 1900 ob 9. uri dopoldne

prodala razna zemljišča (njive, travniki, gozd in zlasti ob železniški progi za
franciškanskim samostanom v Kamniku ležeča pristava, ki je, ako se preži, pripravna
tudi za stanovanja).

C. kr. okrajno sodišče v Kamniku, oddelek I.

dne 18. maja 1900

A 86/00/29

Oklic.

(1081)

C. kr. okrajna sodnja v Kamniku naznanja, da se bodo pri

javni prostovoljni dražbi

dne 9. junija 1900. leta z začetkom ob 9. uri dopoldne

v Kamniku hiš. št. 19, iz zapuščine po ranjem Francetu Praschni-
ker-ju po domače „nebeškem“, prodale razne premičnine, kako:

zaloga železnine, štacunska oprava, pohištvo, sodi,
vinska gošča in drožje, nekatere starine i. t. d.

Za zalogo železnine s štacunsko opravo vred v cenilni vrednosti 1601 K 81 h.
(katera se proda počez kakor stoji in leži brez števila, mere in vage) se tušodno tudi
prej sprejemajo pismene in ustne kupne ponudbe, katerim pa je priložiti 300 K
varščine.

C. kr. okrajno sodišče v Kamniku, oddelek I.

dne 10. maja 1900.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Mlad trgovski pomočnik

dobro izurjen v trgovini z galanterijskim
in papirnatim blagom, želi svojo sedanjo
službo premeniti.

Ponudbe se prosijo poste restante
Ljubljana pod št. 250. (1077-1)

Mladega

korespondenta

popolnoma veččega slovenskega in nem-
škega dopisovanja, sprejme takoj

Fr. Kaiser (1063-2)

veletrgovina z vinom v Ptui.

Ces. kr. avstrijsko državno železnico.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
v Aussee, Isl, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m.
zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
grad, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen,
Marijine vire, Heb, Francove vire, Karlove vire, Prago,
Lipko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m.
dopolodne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m.
popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec,
Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell
ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz;
čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen,
Marijine vire, Heb, Francove vire, Karlove vire,
Lipko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zve-
čer osebni vlak v Jesenice. — **Proga v Novo**
 mesto in v Kočevje. Osebni vlaki: Ob 6. uri
54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri
55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol.
Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m. zjutraj osebni
vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca,
Steyra, Isla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Fran-
zensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osebni vlak iz
Jesenice. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osebni vlak
z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca,
Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta,
Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Pon-
tabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osebni vlak z
Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Fran-
zensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osebni
vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih varov,
Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Bu-
dejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla.
— **Proga iz Novoga mesta in v Kočevje.**
Osebni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri
32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Ob 7.
uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6.
uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak
le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Lju-
bljano** drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m.
zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m.
in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob ne-
deljah in praznikih. (4)

(1079-1)

„Der Süden“

Organ für die poli-
tischen, culturellen
und wirtschaft-
lichen Interessen
der Kroaten und
Slovenen.

Edini v nemškem jeziku na Dunaju izha-
jajoči tednik za hrvaške in slovenske ko-
risti. — Celoletna naročnina 8 kron, pol-
letna 4 krone. — Uredništvo in upravni-
štvo: Dunaj, I., Plankengasse 4. (921-4)

Pisarniški voditelj

popolnoma trgovsko izobražen, z dobro re-
prezentacijo, se z lepo plačo vsprejme

v „Valjičnem mlinu v Kranji“.
(1080-1)

Vsi

birmški botri in botrice

naj si ogledajo moja izložna okna v
novi trgovini ur, zlatnine in sre-
brnine

na Starem trgu št. 16

kjer dobé solidne, lepe, močne

ure

mного ceneje nego povsod z
enoletnim jamstvom.

Srebrna remontoarka za gospode od gld. 5-60

" " " dame " " 5-60

Zlata " " " " 14-50

Niklasta " " " " 3-50

naprej. — K tem primerne

zlate, srebrne in double-verižice.

— Zlate prstane, zlate, srebrne in

double-uhane, broše, kolijé-verižice

s križci, srčki itd. itd.

Vse mnogo ceneje nego povsod
pri (1023-4)

Rudolfu Weber-ju

urarju, Stari trg št. 16.

Poštna naročila se izvrše s prvo pošto.

Meblovani sobi

in sicer ena večja z razgledom na Vodnikov
trg in ena manjša z razgledom v Studentov-
ske ulice, obe s posebnim vhodom, se oddata
vsaka posebej s 1. junijem ali tudi
takoj. — Več se izve v Studentovskih
ulicah št. 2, II. nadstropje. (1048-2)

Damsko kolo

se po nizki ceni prodaja.

Več se izve v pekarni g Jos. Jug-a,
Tržaška cesta št. 13. (1078-1)

Dve kleti

lepi, tlakovani in suhi, se dasta takoj v
najem pri Reininghausu v Šiški za 50 gld.,
oziroma 60 gld. letne najemščine.

Povpraša naj se pri Reininghausovem
upraviteljstvu v iški. (1044-2)

Občinskega tajnika

ki je prost vojaščine in zna slovensko in
nemško, sprejme občina Vrhnika. Letna
plača 1200 kron. Prošnje s prilogami naj
se pošljejo županstvu na Vrhniki

do 10. junija 1900.

Županstvo na Vrhniki

dne 26. maja 1900.

(1067-2)

Gabrijel Jelovšek, župan.

Na prodaj je v Tupaličah

tik državne ceste

hiša

v kateri je gostilna, pekarija in trgovina
z mešanim blagom z vso potrebno opravo.
Hiša ima tudi primerne prostore za vin-
sko trgovino. K hiši spada nekaj polja in
gozda. (1058-2)

Natančneje pove lastnik: Peter Ale-
šovec, Tupaliče št. 26, Gorenjsko.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

P. t. članom glavnega odseka oddelkov I. in II.

(zavarovanje kapitalov za življenje in smrt)

ki so sklenili svoja zavarovanja v letih 1869 do 1894,

pripada

10% na dividenda.

Dividenda izplačuje se v smislu § 3. pravil odd. I. in II. na doslej
veljavne police tako, da se odbije 10% od zavarovalnine, ako zavarov-
nanec ne želi, da se mu v gotovem denarju doloži.

10% na dividenda pripada brez izjeme na vsa zavarovanja kapi-
talov kateregakoli razkazila v glavnem odseku I. in II. oddelka, tedaj
na zavarovanje za slučaj smrti, za doživetje in na zavarovanje
dote deci.

P. t. članom, ki so celoletno zavarovalnino za leto 1900. že pla-
čali, bode se omenjenih 10% v gotovini izplačalo; onim članom pa, ki
plačujejo zavarovalnino mesečno, četrtletno ali poluletno, bode se odra-
čunavala dividenda s 1. dnem julija 1900 začeti do 30. dne junija 1901
pri posameznih obrokih.

Zavarovanci iz leta 1894 imajo pravico do dividende od zavarov-
valnine, ki so jo v tem letu uplačali.

Reservni in poroštveni fond bank „Slavije“
iznašajo koncem leta 1899. K 20,579.494-88

Od svojega postanka do konca leta 1899. iz-
plačala je banka „Slavija“ svojim članom
zavarovanih kapitalov in odškodnin v vseh
oddelkih „ 62,922.942-86

Samo za leto 1899. bilo je izplačano p. t. čla-
nom dividende „ 94.656-98

Vse dividende pa so doslej člani prejeli „ 716.541-28

kar je gotovo najboljši praktični dokaz, kako ko-
ristno je zavarovati se pri banki „SLAVIJA“ kot
vzajemnem zavodu.

Pri tej priložnosti opozarjamo najširje kroge na ugodne in cene ta-
rife banke „Slavije“. Zbirko najpriljubljenejših tarifnih razkazil za živ-
ljensko zavarovanje radi na zahtevo vsakomur določimo.

V Ljubljani, v maju 1900.

(1073)

Generalni zastop

vzajemno zavarovalne banke „Slavije“.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.